

Studijski centar socijalnog rada
Pravni fakultet
Sveučilište u Zagrebu

Obilježja djeteta i biološke obitelji kao rizik za uspješnost realizacije posvojenja

Izv. prof.dr.sc. Slavica Blažeka Kokorić
Ines Žabarović, magistra soc. rada
Božena Horvat-Alajbegović, dipl. soc. radnica, ravnateljica CZSS Zagreb

Zašto baš ova tema ?

- ▶ jer prava djeteta trebaju biti naš prioritet, osobito u vremenima socijalne i ekonomske krize...
- ▶ jer ponekad, unatoč svim nastojanjima stručnjaka, biološku obitelj se ne uspijeva osnažiti za preuzimanje skrbi o djetetu i tada je posvojenje najbolji interes djeteta...
- ▶ jer želimo unaprijediti sustav podrške potencijalnim posvojiteljima...

Definicija i pravni okvir

- ▶ Posvojenje je poseban oblik obiteljsko-pravnog zbrinjavanja i zaštite djeteta bez odgovarajuće roditeljske skrbi kojim se stvara trajni odnos roditelja i djeteta.
- ▶ Institut posvojenja definiran je Obiteljskim zakonom („Narodne novine” 75/2014 i 83/2014) i sljedećim provedbenim propisima:

- ▶ Pravilnikom koji se odnosi na podobnost i prikladnost za posvojenje, na sadržaj stručnog mišljenja o podobnosti i prikladnosti za posvojenje, metode utvrđivanja podobnosti i prikladnosti, sadržaj izvješća o djetetu, vođenje registra o potencijalnim posvojiteljima te način vođenja registra posvojenja.
- ▶ Pravilnikom o načinu vođenja očevidnika i spisa predmeta o posvojenju te o sadržaju izvješća o prilagodbi djeteta u posvojiteljskoj obitelji.
- ▶ Pravilnikom o uvjetima koje moraju ispunjavati organizacije civilnog društva za provođenje programa stručne pripreme potencijalnih posvojitelja , o uvjetima stručne osposobljenosti radnika kao i načinu vođenja dokumentacije u vezi s provedbom stručne pripreme potencijalnih posvojitelja.

Novine koje donosi novi Obiteljski zakon

- ▶ Nakon provedene stručne procjene posvojitelja isti se upućuju na obvezu sudjelovanja u programu **stručne pripreme za posvojenje** (što ranije nije bila obveza – posvojitelji su se prema vlastitim interesima uključivali u programe udruga).
- ▶ Stručna procjena i priprema provodi se u roku od šest mjeseci dok je u prijašnjem zakonu rok za izdavanje mišljenja bio dva mjeseca.

- ▶ Ističe se izbor najprikladnijeg posvojitelja s obzirom na osobine i potrebe djeteta i stručno mišljenje centra o podobnosti i prikladnosti posvojitelja.
- ▶ Ističe se značaj pripreme djeteta i ostvarivanje osobnih odnosa s potencijalnim posvojiteljima prije zasnivanja posvojenja uz osiguranje stručne pomoći i potpore obitelji.
- ▶ Nakon zasnivanja posvojenja centar za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta odnosno boravišta posvojitelja prati prilagodbu djeteta u posvojiteljskoj obitelji u trajanju od šest mjeseci.

Profesionalni kapaciteti CZSS Zagreb

- ▶ Podružnica Obiteljski centar provodi edukaciju i pripremu potencijalnih posvojitelja kroz školu za posvojitelje „Roditelji na drugi način“ (u tijeku je radionica sa 15 polaznika)
- Cilj: pružanje podrške budućim posvojiteljima i osnaživanje obitelji kroz stjecanje potrebnih vještina i znanja, razumijevanje potreba posvojene djece i jačanje roditeljskih kompetencija

Registar posvojitelja

- ▶ U lipnju 2012. u resornom Ministarstvu izrađen je jedinstveni **Registar potencijalnih posvojitelja u RH** što je značajni iskorak u unapređenju instituta posvojenja.
- ▶ U procesu informatizacije isti je uključen u aplikaciju SocSkrb te proširen **Registrom djece za posvojenje** i **Registrom zasnovanih posvojenja**
- ▶ Registar se unapređuje i proširuje tako je u srpnju ove godine nadopunjen podacima o osobinama djeteta kojem posvojitelji daju prednost (spol, dob, zdravstveno stanje, nacionalnost, želja za posvojenjem braće i sestara i podatak da li su posvojitelji ranije odbili posvojenje)

...neki od podataka iz Registra

- ▶ Evidentirano je 959 obrađenih potencijalnih posvojitelja (od toga su 63 samca dok su ostalo bračni partneri).
- ▶ Evidentirano 331 dijete s pretpostavkama za posvojenje (od toga je 22 djece pogodno za međudržavno posvojenje).

Statistički pokazatelji

► Zasnovana posvojenja u CZSS Zagreb

Godina	Ukupan broj zasnovanih posvojenja	Od toga posvojitelji srodnici	Od toga posvojitelji stranci
2009.	17	2	1
2010.	16	1	0
2011.	20	0	3
2012.	27	1	0
2013.	13	2	0
Ukupno	93	4	4

Istraživanje...

- ▶ Ističemo važnost ovog istraživanja koje je prema našim saznanjima prvo koje se bavi ovom problematikom
- ▶ Vjerujemo da će njegovi rezultati dati značajan doprinos unapređenju instituta posvojenja te biti pomoć i smjernica stručnjacima u neposrednom radu

- ▶ Profesionalna praksa vezana za posvojenje pokazuje da se stručnjaci susreću s primjerima:
 - A) gdje za posvojenje određene djece postoji izuzetno velik interes potencijalnih posvojitelja
 - izazov: kvalitetno provesti proces “uparivanja” koji će rezultirati izborom najprikladnijeg posvojitelja za određeno dijete
 - B) gdje se ne uspijeva realizirati posvojenje određenog djeteta unatoč ispunjenim zakonskim pretpostavkama za posvojenje
 - poteškoće i nemogućnost nalaženja zainteresiranih posvojitelja za određeno dijete zbog prisutnosti određenih rizika

KOJA SU TO „TEŽE POSVOJIVA DJECA” ?

- ▶ Pojam “teže posvojive djece” se pojavljuje u stranoj literaturi prvi put 90-tih godina prošlog stoljeća.
- ▶ Pojam se prvenstveno veže uz djecu koju je teže smjestiti u obitelj posvojitelja zbog određenih osobnih karakteristika i obiteljskih okolnosti (Rosenthal, 1993.)

Prema autoru Moe (2008.) “teže posvojiva djeca” su:

- ▶ djeca starija od sedam godina,
- ▶ djeca druge rase (posebno koja su starija od četiri godine),
- ▶ braća/sestre koja se zajedno posvajaju,
- ▶ djeca kojima je majka bila ovisna o alkoholu i opijatima tijekom trudnoće,
- ▶ djeca koja su HIV pozitivna,
- ▶ djeca koja su bila fizički, psihički i seksualno zlostavljana,
- ▶ djeca s tjelesnim, intelektualnim ili emocionalnim teškoćama u razvoju,
- ▶ djeca koja su više puta mijenjala smještaj.

“Teže posvojiva djeca” u Hrvatskoj

- ▶ Nedostatak sustavnih istraživanja o ovoj temi.
- ▶ Profesionalna iskustva pokazuju da su razlozi za otežanu realizaciju posvojenja slični:
 - ❑ psihofizičko stanje djeteta,
 - ❑ teškoće u razvoju i bolesti djeteta,
 - ❑ dob djeteta,
 - ❑ opterećujuća obiteljska anamneza (nasljedne bolesti i stanja, druge okolnosti)
 - ❑ višečlane obitelji (više od troje braće/sestara)
 - ❑ porijeklo djeteta.

(Ćurković Kelava 2013.)

Kod sagledavanja razloga za otežanu realizaciju posvojenja treba imati na umu da...

- ▶ Rizici za uspješnu realizaciju posvojenja ne proizlaze samo iz razine specifičnih obilježja djeteta i njegove biološke obitelji.
- ▶ Rizici mogu proizlaziti i iz obilježja potencijalnih posvojitelja (nedovoljna educiranost, nedostatak materijalnih resursa, predrasude i slično).
- ▶ Posebno je važno prepoznati rizike koji proizlaze iz šireg sustava koji potencijalnim posvojiteljima neosigurava dovoljno potpore te ih obeshrabruje u odluci o posvojenju.

- ▶ Primjerice, strana istraživanja, ali i domaća praksa, pokazuju da potencijalni posvojitelji izražavaju značajno manju spremnost za posvojenje djece s različitim teškoćama upravo zbog opravdane sumnje u dostupnost usluga podrške koju percipiraju potrebnima.

- ▶ U periodu koji je pred nama u Republici Hrvatskoj nužno je razvijati kvalitetne i efikasne sustave podrške posvojiteljskim obiteljima koji će biti usmjereni na zadovoljenje specifičnih potreba posvojiteljskih obitelji, posebice kada je riječ o posvojenjima “teže posvojive djece”.
- ▶ Kako bi država razvila efikasne programe potpore posvajanja “*teže posvojive djece*” prvo mora specifično za svoje društvo i kulturu definirati tko su “*teže posvojiva djeca*”.

(Bower i Laws, 2002.)

Cilj istraživanja

1. Usporediti prisutnost rizičnih obilježja djeteta i biološke obitelji u realiziranim i nerealiziranim slučajevima posvojenja za djecu s ispunjenim pretpostavkama za posvojenje u nadležnosti Centra za socijalnu skrb Zagreb u razdoblju od 2011. do 2013. godine
2. Sagledati procjene stručnjaka o teškoćama u pronalaženju zainteresiranih potencijalnih posvojitelja obzirom na prisutne rizike za zasnivanje posvojenja na strani djeteta i biološke obitelji.

Istraživački problemi

1. Usporediti obilježja djece ovisno o statusu posvojenja (realizirano/nerealizirano),
 2. Usporediti obilježja biološke obitelji djece ovisno o statusu posvojenja (realizirano/nerealizirano),
 3. Usporediti procjene stručnjaka o uspješnosti zasnivanja posvojenja obzirom na prisutna rizična obilježja djeteta i biološke obitelji.
-

Metoda

Uzorak

- ▶ Dokumentacija CZSS Zagreb od 2011. do 2013. g. o djeci u odnosu na koje su bile ispunjene pretpostavke za posvojenje
- ▶ 11 podružnica– 59 djece

Postupak

- ▶ Istraživanje je provedeno od 26. svibnja–04. lipnja 2014.
- ▶ Prethodna dozvola nadležne institucije
- ▶ Suradnja od strane ravnateljice CZSS Zagreb i dipl. soc. radnice Jadranke Golac te ostalih stručnjaka iz podružnica koji su sudjelovali u popunjavanju unaprijed sastavljenih provjernih lista.
- ▶ Analizu i obradu podataka u programskom paketu SPSS-a napravila je za potrebe izrade diplomskog rada Ines Žabarović (pod mentorstvom dr.sc. Slavice Blažeka Kokorić)

Mjerni instrument

- ▶ Provjerna lista podijeljena u 6 skupina sa ukupno 31 pitanjem koja se sadržajno donose na detekciju različitih potencijalnih rizika za uspješnost zasnivanja posvojenja, vezano uz određene osobne karakteristike djeteta i obiteljske okolnosti.

Obrada podataka

- ▶ hi-kvadrat
- ▶ Yatesova korekcija hi-kvadrata
- ▶ deskriptivna statistika

Etička načela

- ▶ povjerljivost podataka, zaštita anonimnosti djece, dobivanje suglasnosti, dostupno javnosti

Rezultati i rasprava

Tablica 1. *Broj realiziranih i nerealiziranih posvojenja od 2011. do 2013. u CZSS Zagreb u odnosu na ukupan broj djece s pretpostavkama za posvojenje*

Posvojenje	N	%
Realizirano	48	81,4
Nerealizirano	11	18,6
Ukupno	59	100

Od realiziranih:

6- udomitelji

4- srodnici

Prosječno vrijeme čekanja na posvojenje:

- neposvojena djeca – 34 mj.
- posvojena djeca – 10,52 mj.

Tablica 2.

Procjena stručnjaka o uspješnosti pronalaženja zainteresiranih potencijalnih posvojitelja za pojedinu djecu

Procjena pronalaženja potencijalnih posvojitelja						Ukupno	
Uspješno, bez teško a		Uspješno, ali otežano		Neuspješno nerealizirano		N	%
N	%	N	%	N	%		
36	61,0	12	20,3	11	18,7	59	100

Usporedba obilježja djece i njihovih bioloških obitelji ovisno o statusu posvojenja (realizirano/nerealizirano)

Tablica 3. *Spol djece* prema statusu posvojenja

Spol		Status posvojenja		Ukupno	χ ²	p	Kor. χ ²	p
		Realizirano	Nerealizirano					
Muški	f	25	9	34	3,24	,072	2,13	,144
	%	73,5	26,5	100				
Ženski	f	23	2	25				
	%	92,0	8,0	100				
Ukupno	f	48	11	59				
	%	81,4	18,6	100				

➤ Skupine posvojene i neposvojene djece stat. značajno se ne razlikuju prema kriteriju spola djeteta.

➤ Procjena stručnjaka - ni u jednom slučaju spol djeteta nije procijenjen kao rizik za uspješnost realizacije posvojenja.

Tablica 4. **Dob djece** prema statusu posvojenja

Dob djece	Realizirano posvojenje		Nerealizirano posvojenje		Ukupno	
	N	%	N	%	N	%
< 1.god.	11	22,9	1	11,1	12	21,1
1.-5. god.	24	50,0	2	22,2	26	45,6
6.-10. god.	10	20,8	0	0,0	10	17,5
11.-14. god.	3	6,3	2	22,2	5	8,8
15.-18. god.	0	0,0	4	44,4	4	7,0
Ukupno	48	100	9	100	57	100

- Prosje na dob neposvojene djece 10,90 god., a posvojene djece 3,84 god.
- Najviše djece je posvojeno u dobi do 5.g.
- Nije realizirano niti jedno posvojenje djeteta u dobi od 15-18 g.
 - Procjena stru njaka - starija dob djeteta je procijenjena kao rizik za pronalaženje posvojitelja u **8 slu ajeva** (2 otežano, 6 neuspješno)

Tablica 5. *Pripadnost romskoj etničkoj manjini prema statusu posvojenja*

Pripadnost romskoj etničkoj manjini		Status posvojenja		Ukupno	2	p	Korig. 2	p
		Realizirano	Nerealizirano					
DA	f	7	5	12	5,26	,022	3,53	,060
	%	58,3	41,7	100				
NE	f	41	6	27				
	%	82,7	12,8	100				
Ukupno	f	48	11	59				
	%	81,4	18,6	100				

➤ Ne postoji statistički značajna razlika prema pripadnosti romskoj etničkoj manjini obzirom na status posvojenja djeteta.

➤ Procjena stručnjaka - u 8 slučajeva romska pripadnost je procijenjena kao rizično obilježje (u 5 slučajeva neuspješno posvojenje, u 3 otežano)

Tablica 6. *Prisutnost većeg broja braće i sestara s ispunjenim pretpostavkama za posvojenje prema statusu posvojenja djeteta*

Više braća i sestara za posvojenje		Status posvojenja		Ukupno	χ ²	p	Korig. χ ²	p
		Realizirano	Nerealizirano					
DA	f	18	6	24	,76	,38	,285	,593
	%	75,0	25,0	100				
NE	f	27	5	32				
	%	84,4	15,6	100				
Ukupno	f	45	11	56				
	%	80,4	19,6	100				

➤ Ne postoji statistički značajna razlika između posvojenih i neposvojenih djece obzirom na to imaju li braću i sestre s ispunjenim pretpostavkama za posvojenje.

➤ Procjena stručnjaka - rizik obilježje u 6 slučajeva (2 neuspješna, 4 otežana posvojenja).

Tablica 7.

Prisutnost teškoća u razvoju djeteta prema statusu posvojenja

Teškoće u razvoju djeteta		Status posvojenja		Ukupno	χ ²	p	Korigirano χ ²	p
		Realizirano	Nerealizirano					
Da	f	9	6	15	6,048	,014	4,307	,038
	%	60,0	40,0	100				
Ne	f	39	5	44				
	%	88,6	11,4	100				
Ukupno	f	48	11	59				
	%	81,4	18,6	100				

- Postoji statistički značajna razlika između skupina posvojene i neposvojene djece obzirom na prisutnost teškoća u razvoju.

Tablica 8.

Vrsta teškoća u razvoju djeteta prema statusu posvojenja

VRSTA TEŠKOĆA U RAZVOJU	Status posvojenja		Ukupno
	Realizirano	Nerealizirano	
Fizičke	6	1	7
Emocionalne	1	2	3
Intelektualne	0	0	0
Višestruke (fizičke i intelektualne)	2	3	5
Ukupno	9	6	15

- Procjena stručnjaka: teškoće u razvoju su zabilježen rizik za zasnivanje posvojenja kod 10 djece (kod 6 neuspješno posvojenje, kod 4 otežano).

Tablica 9. Povijesti zlostavljanja i zanemarivanja djeteta prema statusu posvojenja

Zlostavljanje i zanemarivanje djeteta		Status posvojenja		Ukupno	²	p	Korig. ₂	p
		Realizirano	Nerealizirano					
DA	f	8	5	13	3,455	,063	2,142	,143
	%	61,5	38,5	100				
NE	f	35	6	41				
	%	85,4	14,6	100				
Ukupno	f	43	11	54				
	%	79,6	20,4	100				

- Ne postoji statistički značajna razlika između posvojenih i neposvojenih djece prema zabilježenom iskustvu zlostavljanja i zanemarivanja djeteta.

Tablica 10.

Vrsta zlostavljanja koju je dijete doživjelo u biološkoj obitelji

Vrsta zlostavljanja	Status posvojenja		Ukupno
	Realizirano	Nerealizirano	
Emocionalno	0	0	0
Fizi ki	1	0	1
Seksualno	0	0	0
Zanemarivanje	5	4	9
Višestruko	3	0	3
Ukupno	9	4	13

- Procjene stručnjaka: Povijest zlostavljanja i zanemarivanja nije detektirana kao rizik za uspješno zasnivanje posvojenja ni u jednom od 13 slučajeva.

Tablica 11. *Utvrđenost majčinstva prema statusu posvojenja*

Utvrđeno majinstvo djeteta		Status posvojenja		Ukupno	χ ²	p	Korig χ ²	p
		Realizirano	Nerealizirano					
DA	f	47	9	56	4,806	,028	2,049	,152
	%	83,9	16,1	100				
NE	f	1	2	3				
	%	33,3	66,7	100				
Ukupno	f	48	11	59				
	%	81,4	18,6	100				

- ▶ Ne postoji statistički značajna razlika u utvrđenosti majčinstva obzirom na status posvojenja.
- ▶ Nije prepoznato kao rizik od strane stručnjaka.

Tablica 12. *Utvrđenost očinstva prema statusu posvojenja*

Utvr eno o instvo djeteta		Status posvojenja		Ukupno	2	p
		Realizirano	Nerealizirano			
DA	f	21	6	27	0,420	0,376
	%	77,8	22,2	100		
NE	f	27	5	32		
	%	84,4	15,6	100		
Ukupno	f	48	11	59		
	%	81,4	18,6	100		

- ▶ Ne postoji statisti ki zna ajna razlika u utvr enosti o instva obzirom na status posvojenja.
- ▶ Nije prepoznato kao rizik od strane stru njaka za realizaciju posvojenja ni u jednom analiziranom slu aju.

Tablica 13. *Prenatalna izloženost djeteta alkoholu prema statusu posvojenja*

Prenatalna izloženost alkoholu		Status posvojenja		Ukupno	χ^2	p	Korig. χ^2	p
		Realizirano	Nerealizirano					
DA	f	3	1	4	0,525	,469	,000	1,000
	%	75,0	25,0	100				
NE	f	43	6	49				
	%	87,8	12,2	100				
Ukupno	f	46	7	53				
	%	86,8	13,2	100				

- Ne postoji statistički značajna razlika između posvojenih i neposvojenih djece s obzirom na kriterij zabilježene prenatalne izloženosti alkoholu.
- Nije zabilježeno kao rizik u procjenama stručnjaka.

Tablica 14. Prenatalna izloženost djeteta drogama prema statusu posvojenja

Prenatalna izloženost drogama		Status posvojenja		Ukupno	χ^2	p	Korig. χ^2	p
		Realizirano	Nerealizirano					
DA	f	2	4	6	14,38	,000	10,13	,001
	%	33,3	66,7	100				
NE	f	44	4	48				
	%	91,7	8,3	100				
Ukupno	f	46	8	54				
	%	85,2	14,8	100				

- Postoji statistički značajna razlika između skupina posvojene i neposvojene djece s obzirom na prenatalnu izloženost drogama - djeca koja su bila prenatalno izložena drogama posvojena su u značajno manjoj mjeri.

➤ Nije zabilježeno kao rizik od strane stručnjaka.

Tablica 16. *Psihika bolest majke prema statusu posvojenja*

Psihika bolest majke		Status posvojenja		Ukupno	χ^2	p	Korig ₂	p
		Realizirano	Nerealizirano					
Da	f	7	3	10	1,301	,254	,466	,495
	%	70,0	30,0	100				
Ne	f	40	7	47				
	%	85,1	14,9	100				
Ukupno	f	47	10	57				
	%	82,5	17,5	100				

- Ne postoji statistički značajna razlika između posvojenih i neposvojenih djece ovisno o zabilježenoj psihikalnoj bolesti majke.
 - Procjena stručnjaka: Samo kod jednog slučaja je ovo obilježje procijenjeno rizikom koji je doveo do otežanog zasnivanja posvojenja.

Tablica 17. *Intelektualne teškoće u obitelji prema statusu posvojenja*

Intelektualne teškoće u obitelji		Status posvojenja		Ukupno	χ^2	p	Korig. χ^2	p
		Realizirano	Nerealizirano					
DA	f	8	0	8	1,334	,248	,320	,572
	%	100,0	0,0	100				
NE	f	35	6	41				
	%	85,4	14,6	100				
Ukupno		f	43	6	49			
		%	87,8	12,2	100			

- Ne postoji statistički značajna razlika između skupina posvojene i neposvojene djece ovisno o tome imaju li u njihovim obiteljima zabilježenih intelektualnih teškoća,
- Procjene stručnjaka: *Intelektualne teškoće u obitelji nisu detektirane kao rizik za zasnivanje posvojenja ni u jednom slučaju.*

Zaključak...

- ▶ Sumirano, rezultati analize dokumentacije i ispunjavanja provjernih lista za ukupno 59 djece s ispunjenim pretpostavkama za posvojenje u nadležnosti CZSS Zagreb u razdoblju od 2011. do 2013. godine, ukazuju na sljedeće:
 1. Usporedba obilježja posvojene i neposvojene djece pokazala je da su neposvojena djeca značajno starija od posvojene djece, da značajno češće imaju teškoće u razvoju te da su češće prenatalno bila izložena drogama i ovisnosti bioloških roditelja.

2. Stručnjaci su kao rizik za uspješnu realizaciju posvojenja prepoznali sljedeća obilježja djeteta i njegove biološke obitelji:

- ▶ starija dob djeteta,
- ▶ teškoće u razvoju,
- ▶ pripadnost romskoj etničkoj manjini (posebno u kombinaciji sa starijom razvojnom dobi),
- ▶ više braća i sestara s ispunjenim pretpostavkama za posvojenje,
- ▶ psihička bolest majke.

Ograničenja istraživanja:

- ▶ preliminarno istraživanje, prvi put kreirana i primijenjena provjerna lista rizika (mogućnost za usavršavanje u budućim istraživanjima),
- ▶ relativno mali uzorak (smanjuje preciznost pri izračunu značajnosti razlika),
- ▶ nemogućnost uopćavanja rezultata,
- ▶ nemogućnost detaljnijeg sagledavanja kombinacije razloga koji su u određenom slučaju doveli do otežanog ili neuspješnog posvojenja
(npr. u šest slučajeva zabilježeno je da se radilo o kombinaciji rizika starije dobi djeteta i pripadnosti romskoj etničkoj manjini, zbog čega su 2 posvojenja okarakterizirana kao otežana, a 4 neuspješna).

PRAKTIČNE SMJERNICE IZ ISTRAŽIVANJA:

- ▶ Rezultati ukazuju na specifične izazove s kojima se susreću stručnjaci u nastojanju da pronađu obitelj za svako dijete u odnosu na koje su stečene pretpostavke za posvojenje.
- ▶ Rezultati ukazuju na potrebu razvoja kvalitetnog sustava edukacije i podrške za potencijalne posvojitelje koji će ih osnažiti u odluci za posvojenje djece sa specifičnim rizicima (i njihovom kombinacijom).

Prijedlozi za unapređenje posvojenja svih kategorija djece u odnosu na koje su stečene pretpostavke za posvojenje:

- ▶ Osigurati kontinuiranu edukaciju i osnaživanje profesionalnih kompetencija stručnjaka centra
- ▶ Organizirati specifičan sustav podrške kroz programe i potpore koji su usmjereni na senzibilizaciju potencijalnih posvojitelja
- ▶ Razvijati mrežu usluga neophodnih posvojiteljskim obiteljima (u sustavu zdravstva, odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, suradnim službama u lokalnoj zajednici, udrugama civilnog društva ...)

.....

- ▶ Putem javnih tribina, okruglih stolova, medija promicati posvojenje „*teže posvojive djece*” te raditi na rušenju predrasuda koje su kulturološko nasljeđe našeg društva (djeca više kronološke dobi, djeca s teškoćama u razvoju, djeca romske etničke manjine).
- ▶ Nastaviti provoditi sustavnija istraživanja o ovoj temi koja će dati preciznije odgovore na pitanje koje sustave podrške trebamo razvijati ako želimo unaprijediti sustav posvajanja sve djece u odnosu na koje su stečene pretpostavke za posvojenje...

Pitanja i dileme za raspravu:

- ▶ Da li se u vrijeme socijalne i ekonomske krize dovoljno pažnje posvećuje posvojenju djece sa specifičnim rizičnim obilježjima te da li se ovoj temi pristupa na adekvatan način?
- ▶ Pružamo li dovoljnu pomoć i potporu posvojiteljskim obiteljima kao i pripremi djeteta za posvojenje s obzirom na brojne ovlasti CZSS i rastući broj korisnika u potrebi, te nedostatak kadrova koji bi se mogli specijalizirano baviti posvojenjem?

Hvala na pažnji!

